

МАЛИ ВИТЕЗ 3

Часопис за ученике трећег разреда-година XXIII број 9

НАЈ! НАЈ!

Часопис ВИТЕЗ је одликован
ЗЛАТНОМ ПОВЕЉОМ
Педагошког друштва Србије

Година XXIII бр. 9, мај 2024.

Оснивач и издавач
Мали ВИТЕЗ 01 д.о.о.

Главни и одговорни уредник
Недељко ПОПАДИЋ

Уредници рубрика
Драгица МИЛОВАНОВИЋ,
Марина ИЋАЦ, Мила МУТАВЦИЋ,
Љубомир ЂОРИЛИЋ,
Милица МИЛОШЕВИЋ

Уметнички савет
Матија БЕЋКОВИЋ,
др Мирјана СТАКИЋ,
Радмила Ж. РАЛИЋ,
Слободан СТАНИШИЋ

Жири Витезовог конкурса
Раде ЂЕРГОВИЋ, Љубомир ЂОРИЛИЋ,
Радомир АНДРИЋ, Недељко ПОПАДИЋ,
Благоје БАКОВИЋ, Тодор БЈЛКИЋ

Редакција
Татјана БОЈИНОВИЋ, Сања
РАДОЈКОВИЋ, Марко С. МАРКОВИЋ,
Јулија М. ЈОВИЧИЋ, Раде ЂЕРГОВИЋ

Дизајн и ликовно уређење
Недељко ПОПАДИЋ

Технички уредник
Саша СТЕФАНОВИЋ

Лектура
Јелена РАДОЈЕВИЋ

Графички уредник
Миша ПЕРШИЋ

Секретар редакције
Вишња ПОПАДИЋ

Адреса: ВИТЕЗ П. Факс 132
11070 Нови Београд

Телефони: 011/226-13-57,
011/226-13-40;
064/18-18-635; 064/21-99-825

E-mail: ndpp.vitez@gmail.com

Штампа:
Штампариија „Дунав“ д. о. о.,
Београд

Решењем Министарства културе Републике Србије бр. 413-00-1224/2001-04 часопис Витез је публикација од посебног интереса за образовање и културу.

Цена броја је 250 динара.
Полугодишња претплата износи 1250 динара.

ЖР: 325-9500700088865-59

СIP - Каталогизација у публикацији
Народна Библиотека Србије, Београд
ISSN 1452-1296 = Мали Витез
COBISS. SR-ID 104678668

www.casopis-vitez.rs

Убедљиво највећи цунами икада, догодио се, како тврде научници, пре више од 3,5 милиона година, када је метеорит силно ударио у водену површину и проузроковао талас, који је неколико пута обишао целу Земљину куглу.

Царски град, Санкт Петербург, најсевернији је град на свету који броји више од милион становника. Заправо у овом граду живи око 5 милиона становника.

Најстарији хотел на свету, је „Нисхијама Онсен Кеиункан“ („Nishiyama Onsen Keiunkan“) који се налази у Јапану. Своје прве госте је примио 705. године, што значи да постоји нешто више од 13 векова!

Најдубља “рупа” на површини Земље коју је човек ископао налази се на полуострву Кола (Русија). “Рупа” је дубока 12.226 метара и поређења ради, дубља је од највеће океанске дубине – “Маријаниног рова”, која износи преко

11.000 метара. Бушотина је направљена у научне сврхе, а бушење је трајало од 1970–2005. год. Истраживања су завршена 2008. год, када је на “рупу” стављен поклопац, и цео локалитет напуштен.

Хамилтон у канадској провинцији Онтарио је са више од 130 мањих и већих водопада сасвим заслужено освојио титулу „главног града свих водопада на свету“.

Олмеци су најстарија већа цивилизација која је живела на територији данашњег Мексика. Они су се појавили у 15. веку пре нове ере, а нестали су у 4. веку нове ере. Створили су прво писмо на америчком континенту, први су градили пирамиде и измислили су игру са лоптом.

КАД КАТАРИНА СУДИ

Недељко Попадић

Кад ја и мој брат
почнемо рат
и лопта се окретати стане,
за трен постанемо велики
к'о момци са Маракане.
Замислимо
да сто хиљада
посматра нас двојицу,
па хук с трибина замишљен
понесе тад обојицу.
Другој деци дајемо
имена нека страна,
па играмо против Немачке,
Италије, Јапана...
Гостовали су у дворишту нашем
и Бразил и Аргентина,
али ми увек победимо
– јер суди Катарина...
Понекад у жару борбе падне,
али мој брат се не да:
крвавих колена настави даље
– јер Катарина га гледа!
Понекад се и посвађамо
к'о неки велики људи,
али ко не би у жару борбе
– кад Катарина суди?

Кад тежак меч се бије,
онда и тата свраћа,
ал' то довољно није
– ако не суди Каћа...
И тако,
из дана у дан
и преко зиме и лета,
у једном обичном дворишту
– ми смо прваци света!

СКОК

Слободан Сџанишић

На трибинама стадиона седео је један једини човек. Узбуђено је гризао нокте као да су рођена посланица. Сваки час би скакао са места и прилазио огради.

- Навали, Игоре! Хајде још једном. Дај да оборимо рекорд!

На атлетској стази, дечак у тренерци и патикама, као да се устручава. Види се да му је ово први тренинг. Крај њега тренер тихо објашњава основна правила скока у даљ. Пошто је све пажљиво саслушао, Игор узима велики залет, одрази се и – прескочи је-два метар.

- Навали, Игоре! Идемо још једном! Идемо на рекорд! – падао је у ватру човек на трибинама.

Тренер ни једном цртом лица није показао да је незадовољан скоком. Некад је и сам био успешан скакач, а откако се повукао и завршио тренерску школу, определио се за рад са децом, односно, како то спортисти воле да кажу, откривао је младе таленте.

- Хајде да поновимо – рече мирно.

Игор се залете и – све се понови као први пут.

- Их, замало – плесну навијач дланом о длан. – Следећи пут ће сигурно бити рекордан скок.

Не окрећући се, тренер настави да објашњава дечаку важност залета, покрете руку и тела, како најбоље савладати отпор ваздуха, начин одраза и доскока. Говорио је мирним, сигурним гласом, као да се обраћа некоме ко је искусан скакач. На крају, упита Игора да ли му је све јасно. Овај потврди па оде поново на почетак залетишта.

- Игор – шампион!... Игор – шампион! – бодрио га је навијач громогласно.

И поред овакве подршке, стручних савета, доброг залета, правилног одраза, скок је био мањи него раније.

- Па ја тебе не разумем
 – рече човек прелазећи ограду. – Па чуо си шта ти је тренер рекао – настави скидајући капут новог одела који потом немарно баци преко клупе. – Па ту нема шта да се размишља – настави заврћући ногавице. – Па човек ти је све лепо објаснио: залет, одраз, доскок... – Затим се окрену тренеру:

- Дозвољавате?

Овај се осмехну и климну главом добродушно. Уз то, траг благе бригае прелете му преко лица. Киша која је падала пре подне, расквасила је стазу скакалишта. За невесте, терен је био клизав и несигуран.

- Ево, погледај... Значи, залет... Шта ту има да се размишља...

Човек се залете, одрази и прескочи више од осам метара. Онда се беспрекорно дочека на обе ноге, одскочи унапред да не би падом умањио остварени резултат и тек тад осети да му ђонови нису подесни за спортска достигнућа. Покушавао је витлајући рукама да савлада силу земљине теже, али, ноге полетеше увис, тако да после кратког лета, преостали део стазе обрису најнижим делом леђа. Потом спортски устане и цупкајући у месту, као да одржава загрејаност мишића, додаде:

- Ето, зар то није просто?

Тренер који је стручним погледом отпратио хиљаде скокова, без гласа, готово скамењен, посматрао је новопеченог скакача. Затим извади метар и поче да га развлачи проверавајући дужину скока.

За то време човек спусти ногавице, узме капут и као да се враћа са неког важног посла, оде на своје место. Притом је приказао блатњави, задњи део панталона за чији би опис била потребна посебна прича.

- Испашће да смо се опет ваљали по барама – промрмља Игор. Али, није био једини који је причао самом себи. Чинио је то и тренер.

- 8, 28... Осам, два..де..сет ...осам! Па то је био европски рекорд у моје време!

Затим прозбори нешто гласније, чешући браду:

- Ко је тај човек?

- Мој ујак – одговори Игор.

- Да, добар ујак много може – размишљао је тренер. – Тачније, може све.

Затим оде да још једном провери дужину скока.

ВОЛИМ МАТЕМАТИКУ

ДОБРО ДОШЛИ У ВИТЕЗОВ ЧАРОБНИ СВЕТ МАТЕМАТИКЕ

1 Израчунај вредност израза:
 $(164 + 126) \times 3 =$ _____

$(980 - 70) : 70 =$ _____

$136 + 240 : 40 =$ _____

Производ бројева 450 и 2 умањи 5 пута.

Количник бројева 450 и 9 увећај за 776.

2 Група ученика 3. разреда је одлучила да поклони књиге школској библиотеци. За недељу дана су прикупили половину од највећег броја девете стотине.

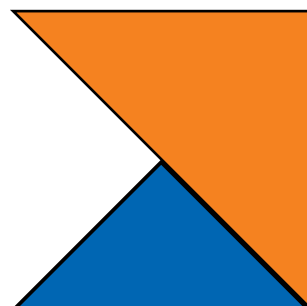
Колико књига су вредни ђаци донели у школу за недељу дана?

3 У једној школи има 984 ученика. Има 136 дечака више од девојчица. Колико има дечака, а колико девојчица у тој школи?

4 Израчунај:

X	X · 2	X · 4	X · 5
87			
138			
199			
165			

5 Настави да црташ као што је започето.

НАГРАДНИ ЗАДАТАК!

Замислила сам један број. Када сам га поделила бројем 3 и додала му 123, добила сам 360. Који сам број замислила?

Два читаоца који одговоре тачно ће бити награђени књигама.

Решење из прошлог броја је: $1000-x=126$; $x=1000-126$; $x=874$. Награђени за тачне одговоре на питање у прошлом броју су:

1. Елена Чобић,
ОШ „Прва војвођанска бригада”, Нови Сад
2. Анастасија Спасић
ОШ „Свети Сава”, Село Извор

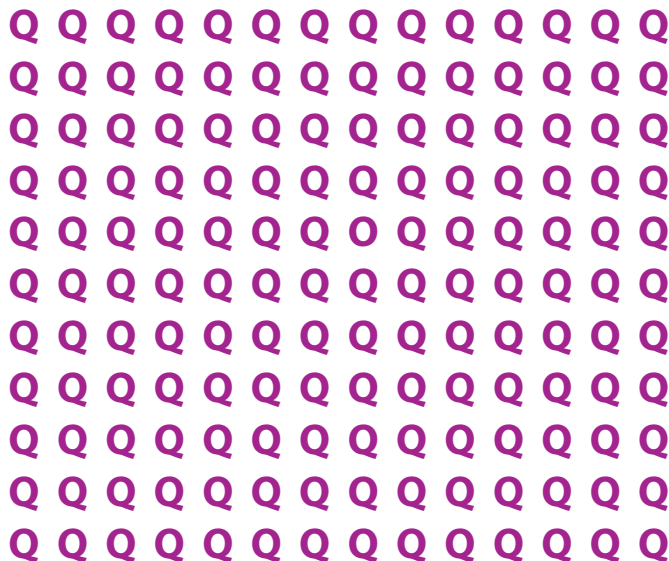
Шта је потребно да бисте послали решење задатка?

1. Мобилни телефон.
2. Интернет веза.
3. Апликација коју бесплатно преузimate на телефон са Google Play prodavnice (QR Code scanner – QR код читач).
4. Један клик да отворите преузету апликацију, приближите скенер QR коду, други клик на линк који ће се приказати када скенер учита код.
5. Клик и... отвориће се страна на нашем сајту на којој и без телефона и QR кода можете предати решење задатка.

ЗА БИСТРООКЕ

Хајде да проверимо Твоју моћ опажања. Који знак се разликује од других? Можеш ли пронаћи „уљеза“ на слици за мање од 10 секунди?

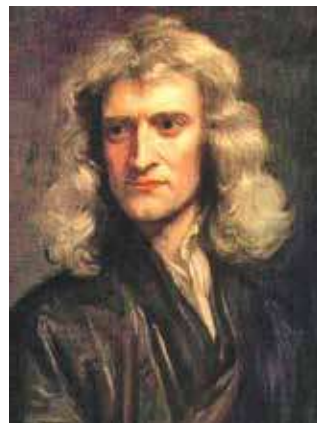

РЕШЕЊА: 1. 870, 13, 142, 180, 826; 2. 450; 3. Дечака 560, Левујинца 424; 4. 174, 348, 435, 276, 552, 690, 398, 796, 995, 330, 660, 825.

ИСАК ЊУТН

– ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ?

Исак Њутн је био енглески физичар, математичар, астроном, алхемичар и филозоф природе. За већину људи и данас, он је један од највећих личности у историји науке.

Познато је да је овај славни научник био љубитељ животиња. Имао је две мачке, једну већу и једну мању које је много волео. Мачке су имале своје потребе и стално су га прекидале у раду тражећи да их пусти из куће у двориште или из дворишта у кућу. Схвативши да му је досадило често отварање и затварање врата, дошао је на генијалну идеју.

Да, добро сте помислили. Исаку Њутну се приписује проналазак отвора на улазним вратима за кућне љубимце. Смислио је да ће бити најбоље ако у доњем делу врата направи отвор и на њега постави поклопац који ће имати опругу коју ће маца без тешкоћа гурнути са обе стране и да улази и излази кад год жели.

С обзиром да је имао две маце, направио је на вратима два отвора, један за већу и један за мању мацу. Генијално, зар не? Али...

Тек касније је схватио да је само један отвор у дну врата био довољан, онај већи, за обе маце. Велики научник, Исак Њутн, је као и сви други људи, понекад био и расејан и непрактичан.

До читања

#буди одговоран, чувај себе и друге#

РЕЧИ СУ КАО ПТИЦЕ

Вук и јагње

Вук је пио на бистром извору. Испод њега, на потоку, пило је једно јагње; оно вука није видело. Чим спази јагње, вук повика:

- Хеј, ти! Мутиш ми воду! Не могу од тебе на миру ни чисте воде да се напијем!

- Али вода тече од тебе ка мени - рече јагње. - Не може онда бити да ја теби мутим воду.

- Ха, ха! - заурла вук. - Познао сам те по гласу! Ти си онај који ми се прошле године у ово доба ругао!

- Прошле године у ово доба! Та онда ме није ни било на свету. Мајка ме ојагњила овог пролећа.

- Да, да. Видим да си паметан и да умеш добро мислити и тачно зборити - рече вук - али то за мене нема никаквог значаја. Затим скочи на јагње и прождера га.

1. Објасни значење следећих речи:

бистар извор _____ спази јагње _____

мути воду _____ ругати се некоме _____

зборити _____ нема значаја _____

2. Подвуци у свакој реченици тачан одговор:

Прича „Вук и јагње“ је: а) дуга б) кратка

Ликови у причи су: а) људи б) животиње

Животиње се понашају: а) природно б) као људи

У понашању показују: а) своје особине б) особине људи

Ова прича: а) има поуку б) нема поуку

Ова прича је: а) бајка б) басна

Користећи подвучене речи, објасни кратко шта је басна.

3. Напиши име нашег баснописца. _____

4. Напиши наслов још неке басне у којој се појављује вук.

5. Напиши називе бајки у којима се појављује вук.

6. Кратка анализа басне „Вук и јагње”. Допуни реченице.

Главни ликови у овој басни су: _____.

Место догађаја: _____

Особине вука: _____

Особине јагњета: _____

7. У лику вука препознајемо људе који су: _____

Вук није одмах појео јагње јер _____

8. Реченицу из басне препиши писаним словима латинице користећи наводнике код управног говора.

- Ха, ха! - заурла вук. - Познао сам те по гласу! _____

9. Обогаћујемо речник. Кад дође пролеће животиње на свет доносе младе. Напиши глаголе иза наведених животиња, ако знаш да се:

мачка омаци, крава се _____,

овца се _____, коза се _____,

кобила се _____, куја се _____.

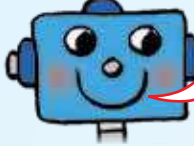
10. Напиши неколико нових речи у којима се налази реч ВУК.

вук, _____, _____, _____, _____

вук, _____, _____, _____, _____

Изазов за мале програмере

У другом разреду си упознао/упознала програмско окружење Код.орг (Code.org). Уз помоћ одраслих учитај QR код или у претраживач укуцај дату адресу и покрени програмско окружење Код.орг (Code.org). <https://studio.code.org/s/20-hour/lessons/2/levels/1>. Одабери један задатак и покушај да га решиш.

Подсети се на који начин користимо Код.орг.

Назив програма

Избор врсте и тежине програма (нивоа)

Дугме за покретање програма

Изабери српски језик и упознај се са окружењем

1. Групе за блокове

2. Радни простор

3. Позорница

4. Блок

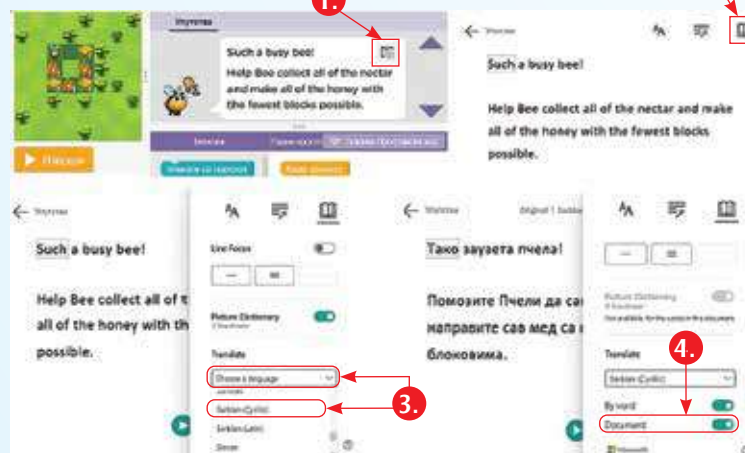
5. Упутство за креирање програма

Пажљиво погледај слику на којој је приказано програмско окружење Код.орг. Испричај шта је приказано. Чему служе делови програма означени бројевима од 1 до 5?

Како пронаћи упутство задатка на српском језику?

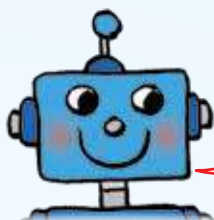
Ево како можеш пронаћи упутство на српском језику ако желиш:

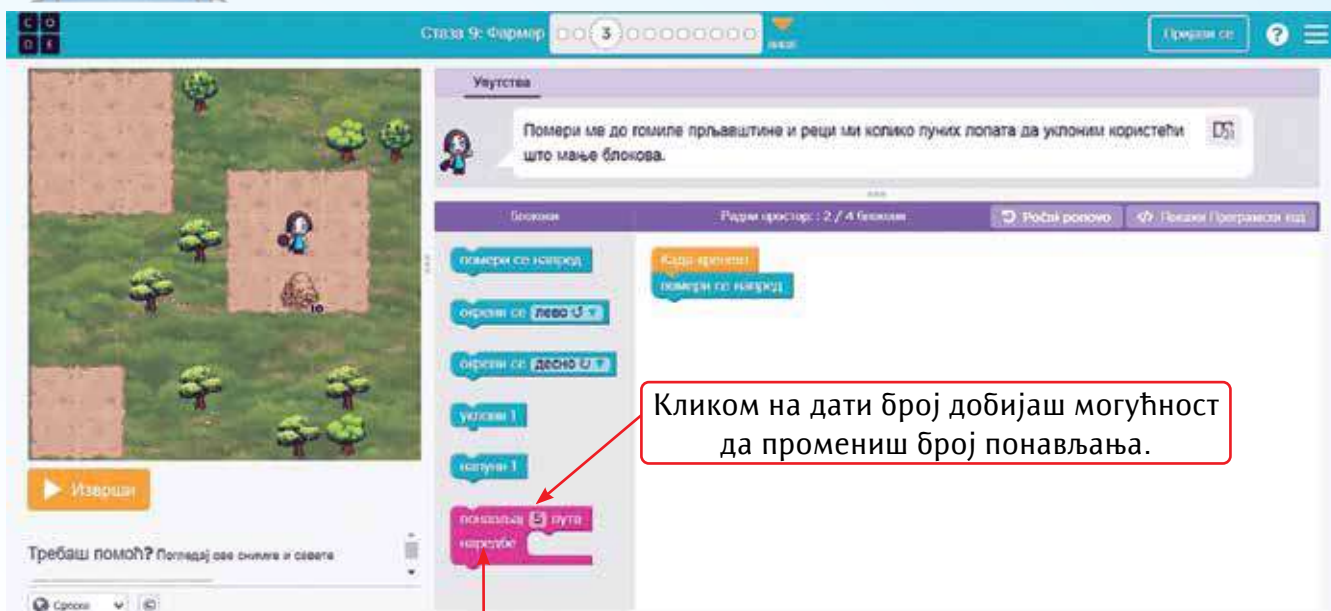
Уз помоћ одраслих активирај QR код и погледај видео-упутство у којем је приказан начин промене језика.

Задаци за програмере

Уз помоћ одраслих прочитај QR код или у претраживач откуцај дату адресу. Пратећи упутство, помози фармеру да уклони прљавштину.
<https://studio.code.org/s/20-hour/lessons/9/levels/3>

Подсети се... Петља је блок који понавља одређену наредбу више пута.

1. Колико блокова има овај програм? Заокружи тачан одговор.

- 4 8 7 10

2. Колико би блокова имао овај програм да смо уместо петље (понови десет пута) десет пута исписивали наредбе?

- 19 8 18 12

Уз помоћ одраслих прочитај QR код и провери шта ће се догодити на позорници када се изврши програм. Упореди дато решење са нашим.

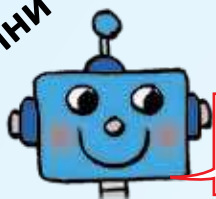

Вежбај програмирање тако што ћеш решити следеће задатке:

ПАЗИ ГРЕШКА!

Недељко је нестрпљив јер жели да реши нови задатак. Прочитај упутство за решавање задатка. Затим погледај које блокове је Недељко употребио.

Пчела је тако заузета! Помозите пчели да сакупи сав нектар и направи мед на сваком саћу користећи најмањи могући број блокова.

Прочитај одговор који је Недељко добио када је покренуо свој програм. Објасни шта се догодило.

Наставите да програмираете! Нешто није баш у реду.

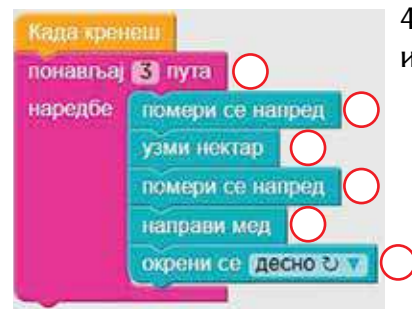
Уз помоћ одраслих прочитај QR код и провери шта ће се догодити на позорници када се изврши Недељков програм.

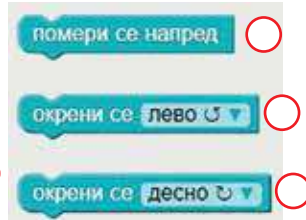
Затим одговори на захтеве који следе.

1. Црвеном бојицом обој кружић поред блока који је Недељко погрешно употребио.
2. Зеленом бојицом обој кружић поред блока који би Недељко требало да стави на место погрешно употребљеног блока.
3. Помози Недељку да исправи грешку. Креирај исправан програм у Код.орг -у.

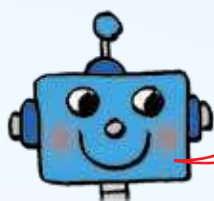

4. Уз помоћ одраслих прочитај QR код и упореди своје решење са нашим.

Одлучи уз помоћ алгоритма

Недељко треба да оде у продавницу која се налази на крају његове улице. Пре него што крене треба да провери какво је време напољу.

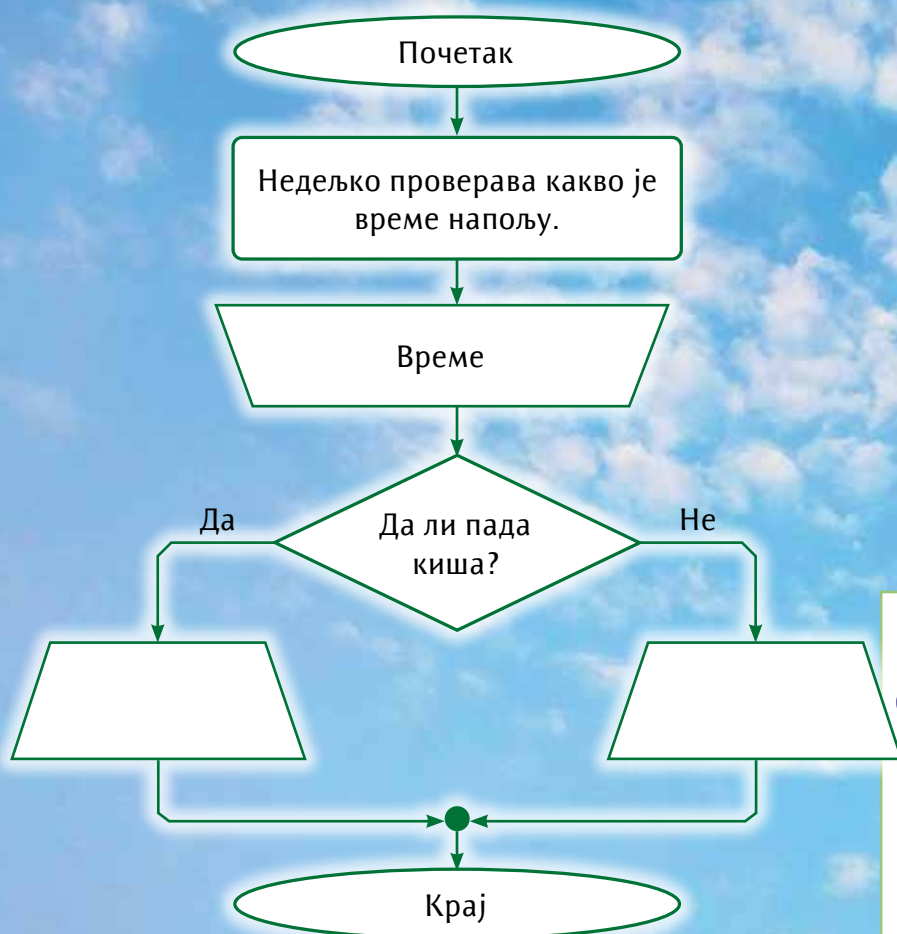

1. У празне блокове упиши понуђене наредбе.

Понеси кишобран

Крени без кишобрана

2. Која наредба неће бити извршена ако је одговор ДА?

Вежбај програмирање тако што ћеш решити следеће задатке:

ШУМЕ – НЕВЕРОВАТНО БОГАТСТВО

- * Шуме су највећа станишта биљних и животињских врста
- * Шуме су највеће „фабрике” кисеоника
- * Шуме су извор дрвета као материјала
- * Шуме су заштита земљишта од многих природних непогода (поплава, клизишта...)
- * Шуме су многим животињама дом и склониште

- * Шуме су извор дрвета као горива
- * Шуме су извор лековитог биља
- * Шуме су лети најлепша хладовина
- * Шуме су „лек” за плућа и „одмор” за очи

СУРОВА СЕЧА ШУМА

Вековима човек сече и уништава шуме. Дрво му је било неопходно као сировина. Многе шуме су уништене јер је човеку било потребно плодно земљиште за обраду (њиве).

У многим крајевима света куће се граде искључиво од дрвета. Многи предмети се праве искључиво од дрвета. У неким домаћинствима дрво се користи као огрев...

Хиљаду је разлога да се шуме свакодневно секу, да нестају огромна зелена пространства, а шта ће бити кад нестану шуме?

ЗАШТО ШУМЕ НЕСТАЈУ?

Шумама прете многе опасности. Сеча је највећа опасност, али постоје и друге – природног порекла или оне које су последица људске делатности.

КИСЕЛЕ КИШЕ – су пуне хемикалија које доспевају у атмосферу из фабрика. Када ове супстанце заједно са кишом падну на дрвеће, оне га нагризају.

ПОЖАРИ – сваке године прогутају хиљаде хектара шуме.

ЖИВОТИЊЕ ПАРАЗИТИ – као што су

црви, гусенице, могу се претерано намножити и уништити многа стабла.

БИЉКЕ ПАРАЗИТИ – се налазе на дрвету и хране се његовим соковима. Паразитске биљке се брзо шире и множе по шуми па могу бити веома опасне за свако дрво.

Да би једна младица израсла и развила се у стабло са богатом крошњом, потребно је много година. Од тек засађених младица, па до бујне шуме прође 50-100 година. Људи најчешће не размишљају о томе када сурово секу стабла. Свако дрво које годинама расте и бори се за своје место под сунцем човек исече за десет минута.

КАКО САЧУВАТИ ШУМЕ?

* Понекад човек обнавља шуме и пошумљава оголене површине (обично након пожара или прекомерне сече).

* Селективна сеча подразумева сечу одабраних стабала која угрожавају правилан развој шума.

* Пронаћи нове сировине које ће заменити дрво као материјал.

* Рециклирати стари папир.

* Смањити загађење животног простора.

* И ти можеш помоћи шумама: „Где год видиш zgodno место, ти дрво посади“.

* Учлани се у „Младе горане“ који се брину о шумама.

Интерактивни квиз

ИСТРАЖИВАЧКИ ЗАДАТАК

ВАЗДУШНИ ФИЛТЕРИ

Дрвеће и зељасто биље имају велики утицај на састав и чистоћу ваздуха. На листовима биљака задржавају се честице чађи и прашине, које се налазе у ваздуху. Листови биљака везују и елиминишу гас угљен-диоксид из ваздуха да би у процесу фотосинтезе ослободили кисеоник. На тај начин биљке утичу на равнотежу гасова у атмосфери.

ОГЛЕД

Провери како дрвеће задржава честице чађи и прашине. Припреми један пакетић папирних марамница. Изабери четири стабла која расту у близини твога стана, раскрснице, парка, школе... Превуци папирном марамницом преко горње површине листа сваког од четири изабрана стабла. Сваки узорак означи бојом и залепи на празна поља ради боље прегледности и лакшег упоређивања.

УЗОРАК (близу стана)	УЗОРАК (близу школе)	УЗОРАК (близу раскрснице)	УЗОРАК (близу парка)

Упореди узорке и напиши запажања:

– најмање нечистоћа на листовима има узорак са стабла које се налази у близини _____

– највише нечистоћа на листовима има узорак са стабла које се налази у близини _____

– узрок повећане количине честица чађи и прашине на листовима које си истражио је _____

Једно здраво дрво старо тридесетак година, у процесу фотосинтезе дневно ослободи довољно кисеоника колико је потребно у процесу дисања за четири особе.

ИСТРАЖИ КОЛИКО ЈЕ ПОТРЕБНО ДРВЕЋА ЗА ДИСАЊЕ:

- свих чланова моје породице дневно _____
- свих чланова моје породице годишње _____
- свих ученика мог одељења дневно _____
- свих ученика мог одељења годишње _____
- свих ученика моје школе дневно _____

Број стабала у школском дворишту и његовој околини је _____

Овај број стабала је довољан за потребе дисања на нивоу целе школе у току дана: **ДА – НЕ**

Ако нема довољно стабала, шта би ђаци у твојој школи могли да предузму и ураде како би било довољно кисеоника?

Што је дрво старије, има шире стабло и разгранатију крошњу, па може да упије већу количину штетних гасова. Такође, овакво дрво може да отпусти и већу количину кисеоника.

У табелама су дати подаци колико стабла одређеног обима могу у току једне године да упију угљен-диоксида (CO_2) и да отпусте кисеоника (O_2).

ОБИМ СТАБЛА (cm)	УПИЈАЊЕ УГЉЕН-ДИОКСИДА (грама/години)
до 8cm	900
23-31	8 600
45-54	19 470
69-76	24 910
99+	42 100

ОБИМ СТАБЛА МЕРИ СЕ НА 1,5 м од тла!

ОБИМ СТАБЛА (cm)	ОСЛОБАЂАЊЕ КИСЕОНИКА (грама/години)
до 8cm	2 718
23-31	22 190
45-54	52 000
69-76	67 000
99+	111 900

ОГЛЕД

Измери обиме стабала које си истраживао у претходном задатку и израчунај:

- колико грама угљен-диоксида у току године упијају ова стабла?
- Колико грама кисеоника у току године произведу ова стабла?
- За колико особа ће свако стабло дати кисеоника за дисање (за једног човека је у току дана потребно 400 грама)?

УЗОРАК	ОБИМ СТАБЛА	CO_2	O_2	БРОЈ ОСОБА
близу стана				
близу школе				
близу раскрснице				
близу парка				

НОС ЗА ПОНОС

Било да је кратак или дугачак, обешен или бабураст, у облику сурле или надувен као балон, нос животињама никако не служи само за украс. Напротив, овај део тела, који понекад може да

досегне необичне димензије служи животињама за проналажење хране, за споразумевање, помаже им у удварању и моћно је оружје у борби против непријатеља.

СЛОН – КРАЉ НОСОЊА

Титула „краља носоња” у животињском свету свакако припада слону, чији нос – сурла може достићи тежину од 100 kg и дужину од преко два метра. Помоћу сурле слон осећа мирисе, емитује разне звуке, усисава воду, бере плодове, подиже терет, чупа траву, или се брани (ако се ико усуди да га нападне).

МАЈМУНИ НОСОЊЕ

Мајмун носоња живи у Индонезији и не може се похвалити лепотом. Кожа, трбух и нос сурличасте боје, длакаво тело и огромна израслина слична неком меснатом патлићану, дугачка око 17 cm, виси право преко уста. У случају да га неко нападне, мајмун кроз нос емитује продоран звук за узбуну (звук сличан сирени великог камиона).

МАНДРИЛИ

Нос мужјака мандрила, великог мајмуна који живи у прашумама западне Африке, заиста је јединствен и никако не би могао да прође непримећен. Изразито је дугачак, и јарко је црвене боје, а пуни образи, плави као море, и жута брада га чине још упадљивијим.

ТАПИРИ

Тапир има праву, правцату носину која је, у ствари, минијатурна сурла на чијем су врху две ноздрве. Ова сурла је необично покретљива и служи као изузетно осетљиво чуло мириса (њуха). Сурлу користи за претраживање терена у потрази за храном.

МРАВОЈЕД

Мравојед се може поносити својим „носићем“ који је издужен око 30 см, закривљен на доле. Мравојед има ситне очи и слаб вид, али то надокнађује изузетно истакнутим њухом који је 40 пута јачи него код човека. Тако му велики нос помаже да нађуши мравињак на великим раздаљинама.

МОРСКИ СЛОН

Ова животиња живи у хладним морима Арктика и Антарктика. Тако је названа због сурле дуге око 30 цм. Овај необични нос, морски слон може надувати у знак раздражљивости и рикати попут правога слона.

САИГА

Саига је преживар који живи у тундри централне Азије. Њен нос је дуг и покретан, скоро као сурла. Велики истурени нос саигода служи да загреје хладан ваздух ледене зиме у тундри. У исто време филтрира ваздух одстрањујући велики део прашине, нарочито када се саига креће у крду.

СЛОНОВСКА РОВЧИЦА

Слоновска ровчица је један од најмањих сисара (дугачка око 10 см), али се може похвалити „носићем“ који личи на кратку сурлу због којег је и добила свој назив. Ровчица живи у афричким пустињама и храни се инсектима. Пошто у њиховом станишту нема довољно инсеката, ровчицама нос помаже у потрази за храном.

СМАЊИ ПОТРОШЊУ

ШТЕДИТЕ ВОДУ.

КОРИСТИТЕ УРЕЂАЈЕ И СИЈАЛИЦЕ КОЈИ ШТЕДЕ ЕНЕРГИЈУ.

КОРИСТИ ПОНОВО

САДИТЕ БИЛЈКЕ — ОНЕ СУ ПЛУБА ПЛАНЕТЕ.

ДОТЕРАЋЕМО И ПОПРАВИТИ СТАРИ БИЦИКЛ, СКИЈЕ, ТРОТИНЕТ, РОЛЕРЕ
И ПОКЛОНИТИ ИХ МЛАЂОЈ БРАЋИ, СЕСТРАМА, ДРУГАРИМА...
ИСТО ТАКО И КЊИГЕ, ОЧУВАЈУ ГАРДЕРОБУ...

РЕЦИКЛИРАЈ

ОДВАЈАЈТЕ ПРОИЗВОДЕ КОЈЕ БАЦАТЕ ПО ВРСТАМА МАТЕРИЈАЛА.
ПАПИР И ПЛАСТИК У БАЦАЈТЕ У КАНТЕ НАМЕЊЕНЕ ТИМ ПРОИЗВОДИМА.

СВАКО ДНЕВНО ЈЕ НАЈВИШЕ ОРГАНСКОГ ОТПАДА И ОНО СЕБАЦА
У КАНТЕ НАМЕЊЕНЕ САМО ЊЕМ У ЈЕР СЕ ОД ЊЕГА ПОСЛЕ ПРАВИ КОМПОСТ
ЗА ГАЈЕЊЕ БИЛЈАКА.

ШЕТАЈТЕ ИЛИ ВОЗИТЕ БИЦИКЛ УМЕСТО ДА СЕ ВОЗИТЕ.

КОРИСТИТЕ КЕСЕ ЗА НАМИРНИЦЕ ЗА ВИШКРАТНУ УПОТРЕБУ.

ПРОИЗВОДИ ОД СТАКЛА, ФЛАСХЕ, ТЕГЛЕ — БАЦАЈУ СЕ У КАНТЕ НАМЕЋЕНЕ РЕЦИКЛАЖИ ПРОИЗВОДА ОД СТАКЛА.

КОМПСТИРАЈТЕ ХРАНУ ДА БИСТЕ ЈЕ ПРЕТВОРИЛИ У БОГАТО ТЛО.

КОРИСТИТЕ КУТИЈЕ ЗА РУЧАК ЗА ВИШКРАТНУ УПОТРЕБУ И БОЦЕ ЗА ВОДУ КОЈЕ СЕ МОГУ ПОНОВО ПУНИТИ.

ПРОИЗВОДЕ ОД МЕТАЛА, КОНЗЕРВЕ, ЛИМЕНКЕ... СЕ ОДЛАЖУ У КАНТУ НАМЕЊЕНУ ЗА МЕТАЛ.

СТАРИМ ПРОИЗВОДИМА НАЈДИТЕ НОВУ НАМЕНУ.

И ЕЛЕКТРОНСКИ ОТПАД СЕ РЕЦИКЛИРА И ИМА СВОЈ КОНТЕЈНЕР.

ХРАНА

Да ли се правилно хранимо?

Ја једем само храну коју кува моја мама.

Ја волим чоколаде.

Ја волим млеко.

Да ли се правилно хранимо? Шта је здравије: мамина сарма, бакин пасуљ или МекДоналдс?

МАСТ

ПРОТЕИНИ

Да би нам кости биле јаке, издржљиве, а мишићи снажни и кожа сјајна и лепа, потребно је јести храну пуну протеина.

МИНЕРАЛНЕ СОЛИ

Могу бити биљног и животињског порекла. Важне су за здраве зубе, чврсте кости и здраву крв.

ЈЕ МОБ

Да бисмо порасли, велики и здрави, потребно је да једемо здраве и разноврсне намирнице. Ту се крију протеини, угљени хидрати, масти, витамини, минералне соли. Шта је то?

Када ти крче
црева или те
болуцка стомак -
- гладан си!
Једи полако
и дуго жваћи
залогаје.
То је здраво.

УГЉЕНИ ХИДРАТИ

И

Стиже лето, а то значи трчање, скакање, копање по песку, пентрање по дрвећу. Напоран посао. И они су извор енергије и топлоте. Ако организму недостају угљени хидрати, масти су прави извор енергије.

ВИТАМИНИ

Ређају се као абецеда:
витамин А, Б, Ц, Д, Е, К...
Задужени су за раст,
за добар вид, здраве кости,
штите од болести.

Најважнији извор енергије.
Помажу ти да имаш много снаге,
да се не замараш, да ти не буде хладно,
да можеш дуго трчати и пливати.

А ЧОКОЛАДА И СЛАТКИШИ?

Па какво би то детињство
било без њих?
Уживајте у сладоледима
и чоколади,
али то не сме бити једина храна.
После слаткиша обавезно
прање зуба!!!

ириредила: Драгица Миловановић

ПОЧНИ ДА ТРЕНИРАШ

РОЊЕЊЕ

ИСТОРИЈА СПОРТА

Роњење је старо колико и људска радозналост и умеће пливања. Археолози су пронашли неколицину слика на грађевинама, мозаицима или записе на египатским папирусима у којима се спомињу људи вични роњењу који су у морске дубине одлазили по вредне шкољке које су се користиле за израду украса или по сунђере и морски улов за исхрану. Још је Леонардо Да Винчи скицирао и пројектовао претече данашњих ронилачких одела и направа за довођење ваздуха, као и прва пераја.

Историја модерног роњења започиње 1943. године када су Французи Жак Кусто (официр војне морнарице) и инжењер Гањан конструисали први „регулатор на захтев“, тј. механизам који омогућава рониоцу да дише ваздух из боце са минималним напором уз максимално рационалну потрошњу. За пола века, роњење је технолошки напредовало великим корацима мада је са медицинске и физиолошке стране још увек у некој мери енигма.

ПОДВОДНИ СПОРТОВИ

Из роњења на дах развили су се и подводни хокеј и рагби који се на нивоу европских и светских такмичења играју од седамдесетих година прошлог века. То су врло динамичне и атрактивне игре у којима се равноправно такмиче мушкарци и жене. Како изгледа подводни хокеј можете проверити у ронилачком клубу „Калипсо“ на Ташмајдану.

РОЊЕЊЕ НА ДАХ

Роњење на дах је изузетно развијена, захтевна и напорна спортска дисциплина. Постоје разне школе роњења на дах, а такмичар мора да буде изузетног здравља и физиолошких предиспозиција. Дисциплине су следеће: статичко роњење (битно је само време проведено под водом), динамичко роњење са константном тежином или са променљивом тежином (битни су и постигнута дубина и време). Тренутни рекорд је 182 m, а држи га Кубанац Франциско Ферерас Пипин у дисциплини са променљивом тежином (тег га је повукао у дубину, а на површину га враћа балон).

РОЊЕЊЕ СА АПАРАТИМА

Наш организам није прилагођен за живот под водом зато се у њему при роњењу догађају велике промене. Па ипак, роњење са апаратима (боца у које се складишти гас који се под водом дише) довољно је развијено да се данас свако може препустити чарима откривања потпуно новог света. Постоје дечији програми обуке за узраст од 9 односно 12 година и обука за званичне међународне ронилачке категорије са којом се може почети од 14 година. Под водом влада стање слично бестежинском и уз поштовање процедуре роњења можете бити савршено сигурни у новом универзуму. Дубине крију многе археолошке тајне и бића чији изглед не може да замисли ни најбујнија машта, а која могу постати ваши нови пријатељи.

ОПРЕМА

Маска

Пераја

Прслук

Регулаџор

Бова

дисаљка

Основну опрему сваког рониоца чине: маска (с којом нормално гледамо под водом), дисалица (уз помоћ које дишемо када смо на површини) и пераја (помоћу којих се уз мало напора брзо и лако крећемо).

ПРСЛУК

Ово је прслук за компензацију пловности. У њему се носи боца, а сврха му је слична некаквом лифту, односно служи за промену дубине без потребе да се ронилац користи снагом властитих мишића.

РЕГУЛАТОР

Регулатор је направа уз помоћ које удишемо ваздух из боце. У боцу се сабијају различити гасови, али најчешће је то ваздух; с чистим кисеоником се веома ретко рони.

БОВА

Сваки ронилац или терен на којем се рони мора да буде обележен бовом.

Наш организам није прилагођен за боравак под водом и у њему се догађају бројне промене током роњења. Да не би дошло до повређивања и удела, потребно је да свако ко жели да се бави роњењем прође обуку за ронилачку категорију.

Одело рониоца не штити од воде (у оделу сте мокри) већ од хладноће.

ДОСИТЕЈ ОБРАДОВИЋ

Доситеј Обрадовић је био човек од знања, писац и учитељ, и први министар просвете у Србији. Читав живот посветио је унапређењу просвете и културе. Преводио је и штампао стране књиге на простом народном језику, како би већина људи могла да чита и разуме. Залагао се за једнакост и поштовање других народа, сматрајући да од њих треба преузети оно што је добро.

БЕКСТВО ОД ЈОРГАНА

Рођен је 1739, године у селу Чакову, на територији данашње Румуније. Рано је остао без родитеља, па су се о њему старали рођаци. Они нису имали разумевања за његову жељу да се школује. Да би му избили из главе идеју о школовању, послали су га да изучава јорганцијски занат. Доситеј је ипак побегао у манастир Хопово, на Фрушкој гори, како би се посветио учењу и читању. У то време, наиме, нису постојале школе и књиге су се чувале у манастирима. У Хопову је Доситеј три године читао све што му је пало под руку. Тамо је одлучио да оде у свет како би проширио своје знање.

КЊИГЕ А НЕ ЗВОНА

Пуних 47 година Доситеј је неуморно путовао по Европи. Упознао је културе многих народа и научио 11 страних језика. Када је приспео у немачки град Хале, где је изучавао филозофију, одушевио се универзитетом са хиљаду полазника. Тада је усхићено обећао да ће и његов народ једном имати такве школе. Прихватио је изреку „Просветом до слободе“ и посветио се просвећивању народа. „Књиге, браћо моја, књиге, а не звона и прапорце“, говорио је Доситеј. Жеља му се

остварила 1808. године, када је отворио Велику школу у Београду, која се сматра првим универзитетом у Србији. Њу је једно време похађао и Вук Стефановић Караџић.

НАУКА, А НЕ СУЈЕВЕРЈЕ

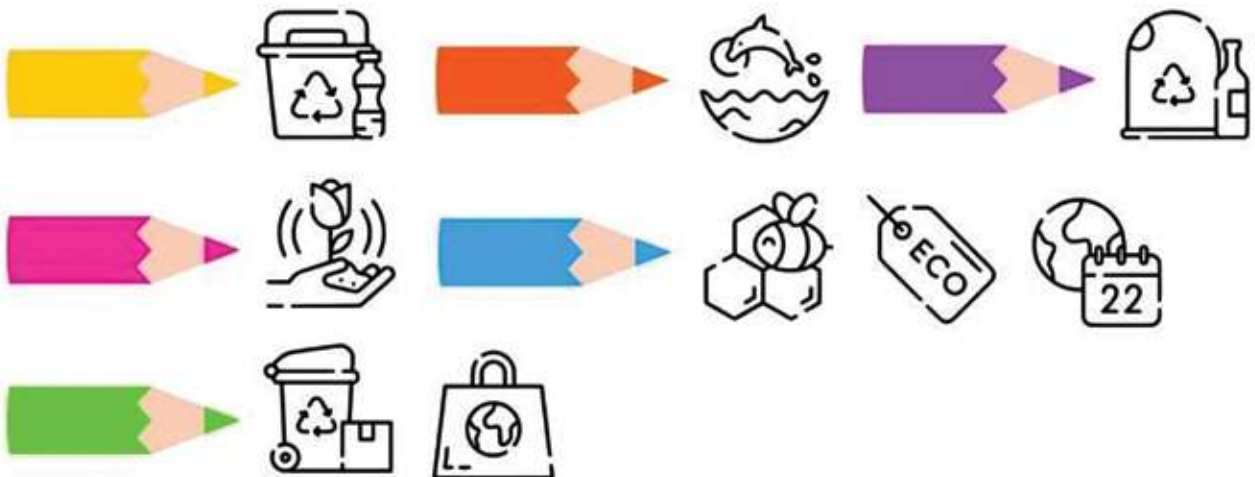
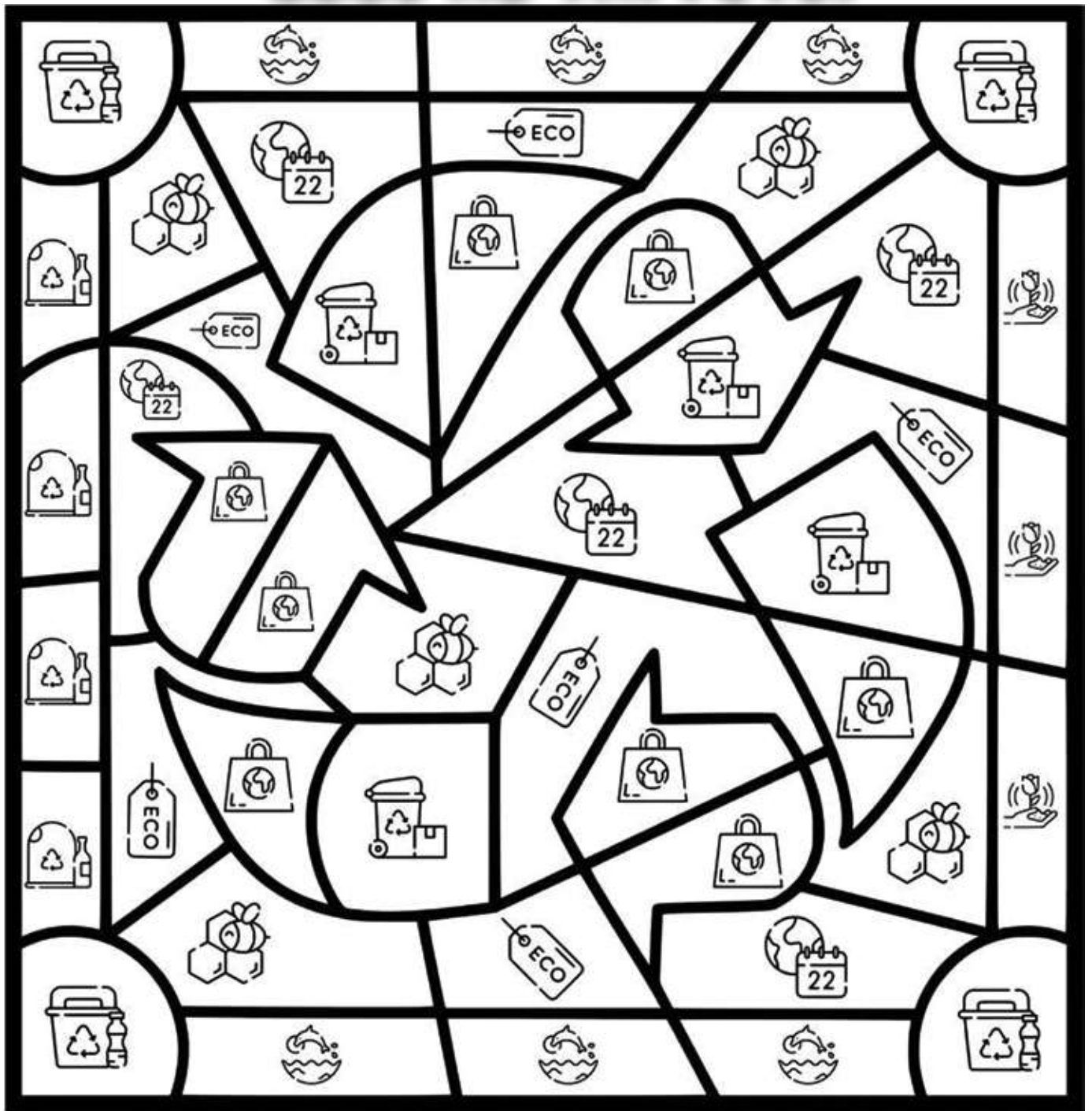
Доситеј је чврсто веровао у науку. Сматрао је да је знање једна од најважнијих ствари у људском животу: „Неучен не може да трпи науку, јер зна да ће, како наука дође, сва власт која је на сујеверју основана и утврђена, пропасти. Мрак бежи стрмоглаво пред сунцем.“

Реши квиз:

ОБОЈ ПО УПУТСТВУ

РЕЦИКЛАЖА

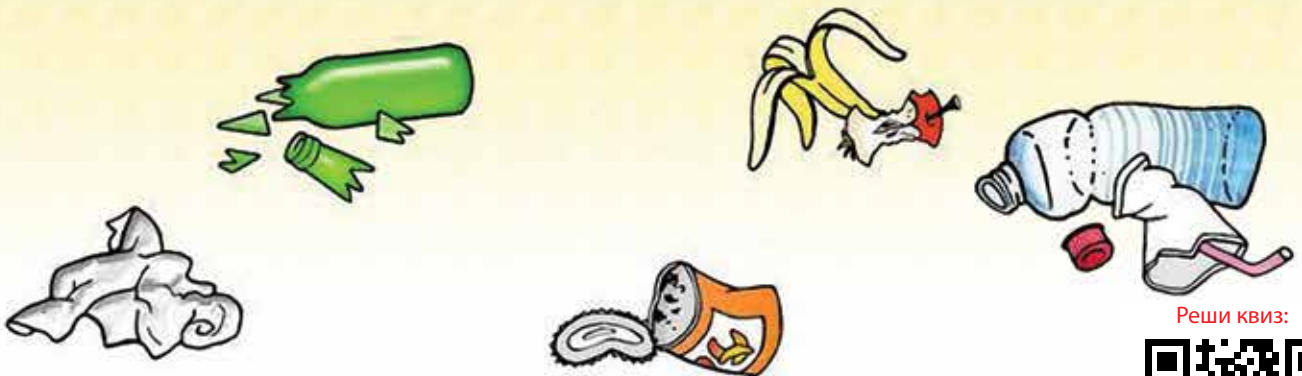
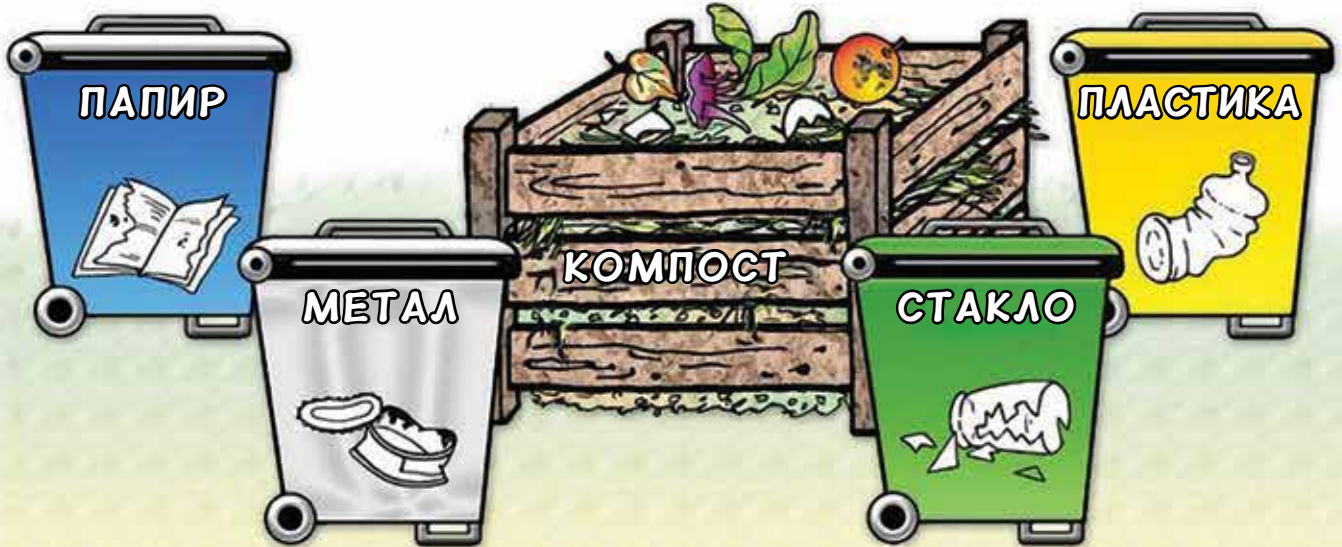
Отпад буде користан,
пријатељи моји,
само онда када се
правилно одвоји.

Од метала, пластика,
стакло од папира,
нека сваки отпад
своју канту бира.

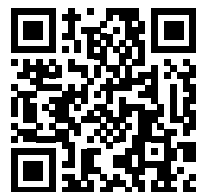
Компост сачињавају
остаце од хране,
и опало лишће,
суве, ситне гране.

Сортирано тако,
рециклажу чека,
а томе се радују
и шума и река.

Сања Р.

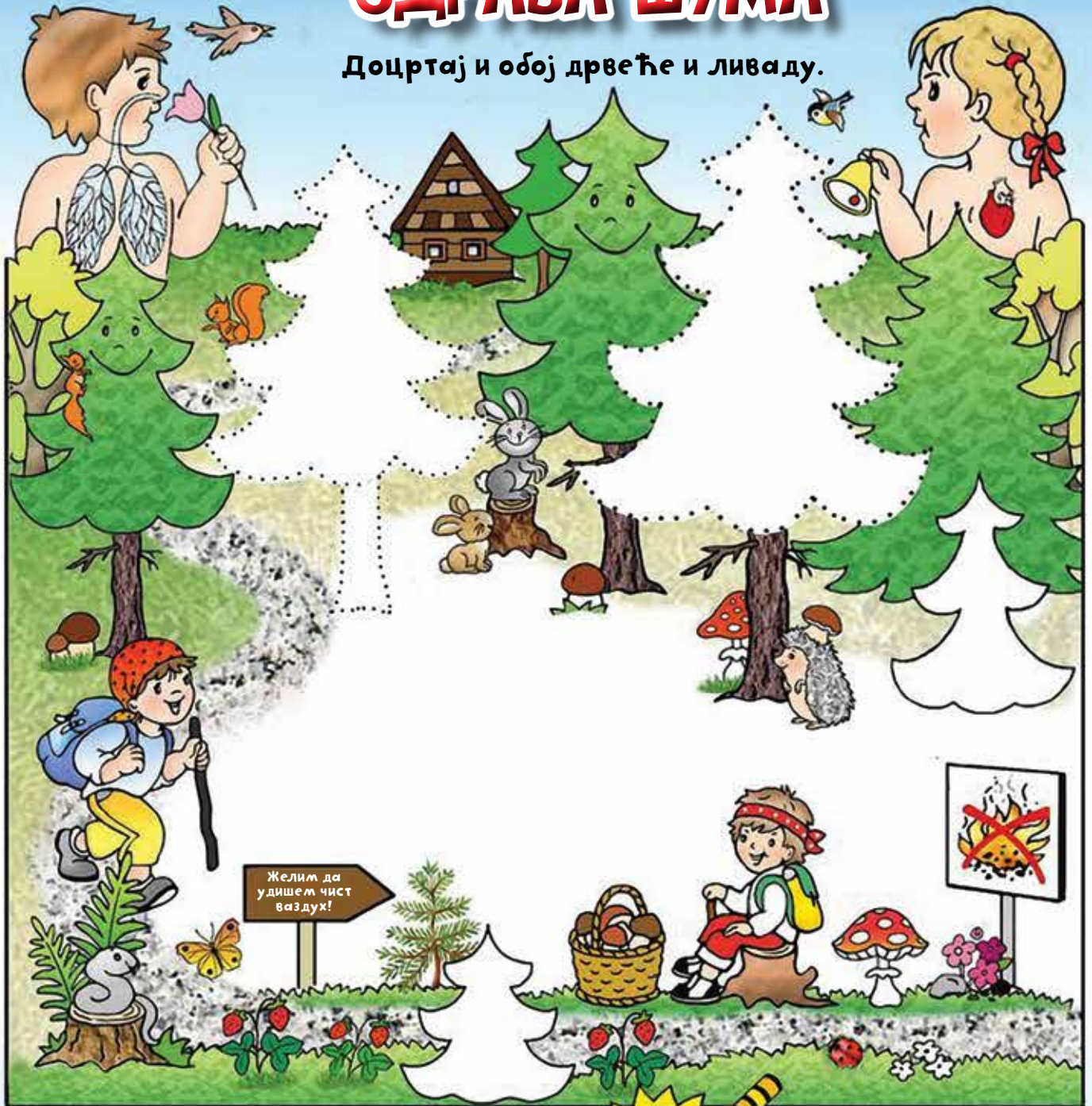
Реши квиз:

Повежи слике отпада са кантама којима припадају.

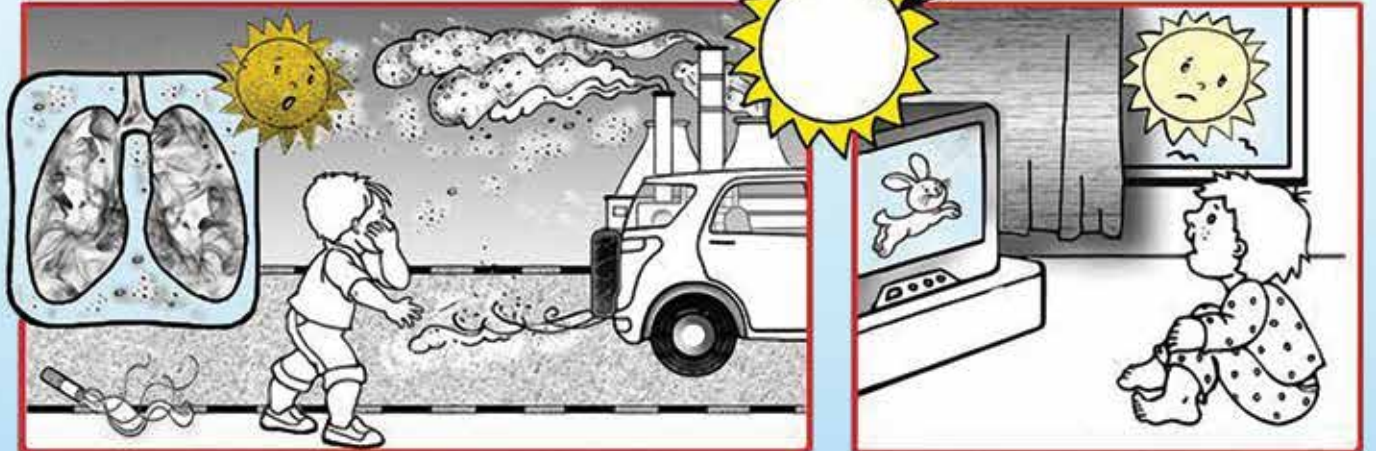
ЗДРАВА ШУМА

Доцртај и обој дрвеће и ливаду.

ОПИШИ ШТА СЕ НАЛАЗИ НА СЛИКАМА И НАЦРТАЈ СРЕЊНО СУНЦЕ ИЛИ

ТУЖНО ЛИЦЕ. ОБЈАСНИ СВОЈУ ОДЛУКУ.

Здрава природа је важна за здравље људи – чиста вода, чист ваздух, много дрвећа у близини. Дрвеће чисти ваздух, производи кисеоник, дом је многих животиња и ствара прелепо окружење. Можеш нацртати прелепу шуму тако да се свиђи и људима и животињама. Ако имаш пријатеља који много гледа телевизију чак и када се деца играју напољу, објасни му како штети себи и разговарај о овим сликама.

РУЖАН САН

Много ружан сан
уснила је Лела:
Природа се цела
много разболела.

Нигде нема пчела,
ни траве, ни цвећа,
много кеса, флаша
и осталог смећа.

Разбијених тегли,
одбачених гума,
непажњом се
људском
запалила шума.

Прљава се вода
у речицу слила,
па се питка вода
сасвим загадила.

Од смога и дима,
сунце крије лице,
животиње беже,
не певају птице.

Схватила је Лела
да су криви људи,
што природа пати,
па се тужна буди.

ЛЕПА ЗБИЉА

Чим отвори очи,
другачије све је,
сунце је са неба
поздравља и греје.

У дворишту дрво,
зелене се гране,
а на њему врапци,
веверице, вране.

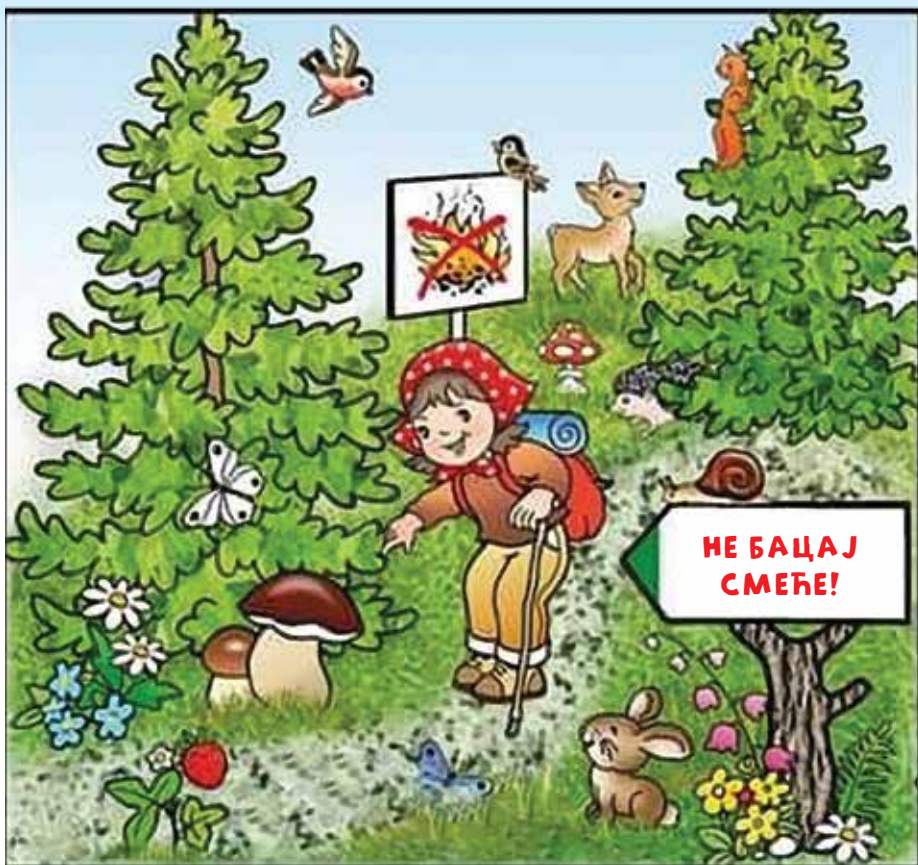
И цвеће мирише,
зечеви се крију,
из речице бистре
срне воду пију.

И пужеви пузе,
и печурке ничу,
и крекећу жабе,
сви радосно кличу.

Послушајте децо
шта вам каже Лела:
Природа је дивна
док је здрава, цела.

Помаже нам много
и много нам даје,
чувајмо је зато,
да нам дуго траје.

Сања Радојковић

ПОУЧНА ПРИЧА

Син је одвео оца у ресторан да вечерају.

Отац је био веома стар и слаб и док је јео, храна му је падала на мајицу и панталоне. Други људи су гледали са гађењем, док је његов син био миран.

Након што су вечерали, син га је тихо одвео до тоалета, уклонио храну са одела, истрљао флеке, очешљао му је косу и наместио наочаре. Када су изашли, син је платио рачун и кренуо са оцем ка излазу.

Један старији човек међу гостима ресторана је узвикнуо сину:

– Зар не мислиш да си оставио нешто?

Син је одговорио:

– Не, господине, нисам.

Онда старац рече:

– Да јеси! Оставио си лекцију за сваког сина и наду за сваког оца!

Неће зло победити зло, него
само љубав.
Свети цар Николај II Романов

Научник привлачи знањем,
богаташ богатством, леполик
лепотом, вештак вештином.

Свако од њих привлачи
ограничен број лица. Једино
љубав привлачи сва људска
бића. Привлачност љубави
је неограничена. И учен и
неук, и богат и сиромаш, и
вешт и невешт, и леп и ружан,
и здрав и болестан, и млад
и стар – сви желе да буду
вољени.

**Свети владика
Николај Велимировић**

Љубав коју дајемо
једина је љубав која нам
остаје

Е. Хабарг

Сви већ знају да љубав
надмашује снагу и да нежност
побеђује људе чврсте као
дијамант, али нико не може
објаснити како.

Лао Це

Ништа није
тешко ако
се воли.

Цицерон

МАЛА ПОЗОРНИЦА

ПОСЕТА

пише:

Раде

Ђерговић

ЛИЦА: **МИОНА**, **АНДРЕЈ**, **ВИКТОР**, **ИРИНА** (на великом одмору)

Миона: Другари, овај диван пролећни дан би требало искористити на најбољи начин.

Андреј: Ја већ имам заказан састанак на пољанчету, где треба да одиграмо фудбалску утакмицу између репрезентације наше и суседне зграде.

Ирина: Ништа ново, када су дечаци у питању.

Виктор: Ја ћу испробати свој електрични тротинет, који ми је деда купио за рођендан.

Миона: Лепо је то што свако од вас има већ нешто планирано за поподне.

Ирина: Наравно. Имала сам и ја један предлог за све нас, али он после свега што сам чула, пада у воду.

Андреј: Најављени фудбалски сусрет се не пропушта. Данима смо тренирали да не осрамотимо нашу зграду.

Виктор: И ја данима маштам о тротинету, а данас је идеалан дан да га испробам.

Миона: Не брине Ирина, ја сам ту да чујем твој предлог.

Ирина: Волела бих да га саслушате сви, па да ми се придружите, јер би ми то много значило.

Андреј: Можемо ли да чујемо о чему се ради?

Виктор: Ако је нешто важно, ту смо да помогнемо.

Ирина: Хвала вам другари на разумевању.

Миона: Слушамо те Ирина.

Ирина: Знате, моја стара учитељица се разболела, па

је мења једна млада. Она је добра и труди се да нам пренесе знање, али нам много недостаје наша стара учитељица. Дуго је била у болници, а јуче је дошла кући. Мислила сам да је обиђемо сви заједно, јер знам да би јој то много значило да што пре оздрави и врати нам се у школу.

Андреј: Мислим да ће другари из моје зграде победити и без мене.

Виктор: Ја и сутра могу испробати свој нови тротинет.

Миона: Замолићу своју баку да у нашем дворишту набере што лепше цвеће и да ми направи диван букет за твоју учитељицу.

Ирина: Нисам ни сумњала да ћете ми правити друштво, јер ви сте најбољи другари на свету. Видимо се поподне.

Скакала два пријатеља из авиона, па питали инструктора како се активира падобран.

„Скачете најмодернијим падобранима који са десне стране имају ручицу за отварање главног падобрана. Уколико се тај не отвори, на левој вам је ручица за отварање помоћног. Уколико ни то не успе, на врху ранца вам је дугме за аутоматско отварање, а то сигурно отвара падобран. Кад слетите, по вас ће доћи џип и одвести вас у базу.

Кад су примили упутства, они скочише. Повуку десну ручицу – ништа, повуку леву – опет ништа, напитају дугме иза врата – кад ни тада ништа.

Тек ће тада један:

„Видећеш, пријатељу да ни џипа неће бити!“

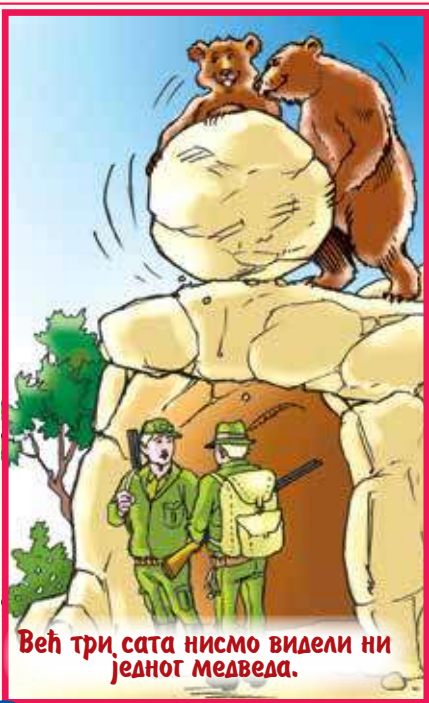
„Гледам вас на пумпи како стојите већ осам сати. Шта то радите?“

„Покушавам да оставим пушење!“

Иде жена улицом и сретне другу жену:

„Тања, јеси ли то ти? Како си се само променила од средње школе!“

„Извините, али ја се не зовем Тања!“ Одговори ова зачуђено.

Већ три сата нисмо видели ни једног медведа.

Кувар би да вас упозна. Ви сте први гост који је по други пут дошао у наш ресторан.

„Па то је сјајно! Чак си и име променила!“

Пита учитељица Перицу:

„Колико је 2+2?“

Перица мисли, мисли, па каже:

„Четири“

„Седи Перице, пет!“

„Е, знао сам да ћу да погрешим!“

„Хоћу да усвојим тромесечног енглеског дечака.“ рече жена свом мужу.

„А шта ћеш радити са њим?“

„Кад почне да говори, учићу енглески од њега!“

Разговарају двојица сељака.

– Да ли је истина да имаш лењог певца?

– Јесте. Кад комшијин певац закуриче мој само климне главом.

– Зашто ти Јоцо не једеш зечетину? – упита га друг

– Ја се здраво храним, а чуо сам да брза храна није баш здрава.

У глуво доба ноћи звони телефон и љутити глас каже:

„Ако сместа не утишате вашу музику, бићу присиљен да позовем полицију!“

„Не пада ми на памет!

Преселите се у другу улицу!“

„Па ја и станујем у другој улици!“

Кенгур ускакута у један бар у Аустралији и затражи сок. Видно зачуђен, бармен га послужи. При том рече:

– Десет долара.

Кенгур попије сок, плати и пође према вратима.

– Још никада до сада овде није долазио кенгур – рече бармен.

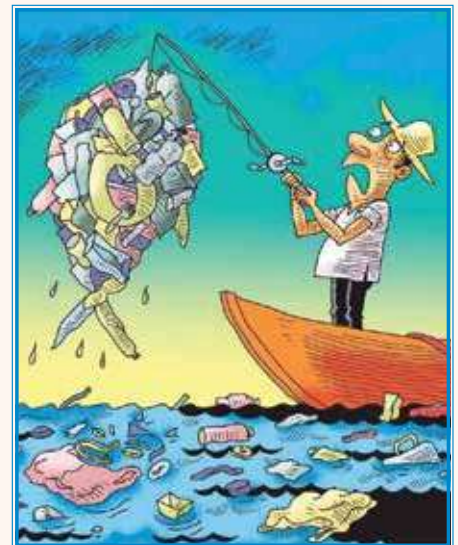
– Није ни чудо, – одговори кенгур, – кад си толико скуп.

Каже ђевап сарми:

– У ала си смотана.

Како зову Бранка Коцкицу док спава?

Лего Коцкица.

Разговарају два носача на железничкој станици:

– Јуче сам носио гомилу кофера познатој певачици. Дала ми је и бакшиш и рекла „Ево, за кафу!“

– И, колико ти је дала?

– Кесицу шећера...

Три пријатеља су чекала на железничкој станици воз за Беч. У једном тренутку чују на разгласу да воз за Беч управо креће са другог колосека и они брже боље, трк за њим. После двадесетак метара први одустаје, а за њим и други. Трећи запне из све снаге и након пар падова и триста метара трчања ускочи у воз и поче да им маше. Гледају то она двојица, па ће у једном моменту један оном другом:

– Све ми је јасно, али не разумем зашто је он ускочио у воз кад је дошао нас да испрати?

А САД ДА ПРОБАМО РЕФЛЕКСЕ!

У познатом ресторану гост констатује да нема довољно новца да плати рачун.

– Није то ништа, – рече власник ресторана. – Будите без бриге. Платићете други пут. Једино бих вас молио да на зиду напишете своје име.

– Ви сте заиста љубазни. – одговори гост. – Али зар то неће бити мало индискретно?

– Не бојте се. Нико неће видети ваше име, јер ће оно до вашег повратка бити покривено вашим капутом. – одговори власник.

БЕЗ РЕЧИ.

ТО ЈА ЗА СЛУЧАЈ БРОДОЛОМА!

Пита тата Перицу:

– Знаш ли зашто слон носи црвене чарапе?

Перица: – Не знам.

Тата: – Носи црвене чарапе да се не види у јагодама. Да ли си икада видео слона у јагодама?

Перица:

– Нисам

Тата:

– Ето, због чарапа га ниси видео.

Пита Мама бесног сина:

– Зашто си појео чоколаду без питања?

– Нисам знао шта да је питам!

– У директорову канцеларију сам улетео ко тигар, лупио шаком о сто и затражио повишицу!

– Најзад си се усудио...

И, шта је директор рекао?

– Ништа. Била је то само генерална проба...

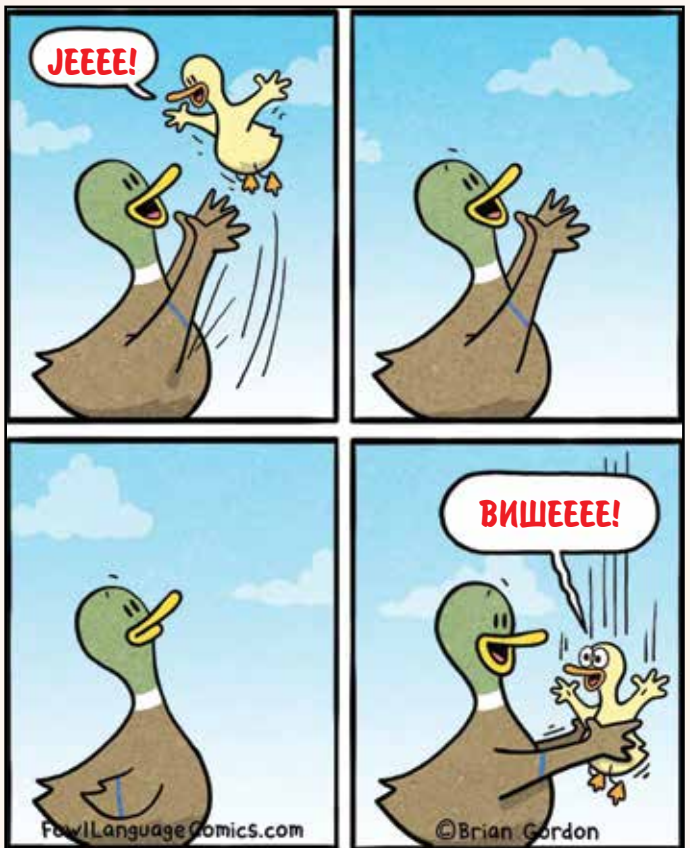
Директор је на службеном путу.

Једна бува на лотоу „убола“ седмицу.

– Шта ћеш купити? –

Пита је друга бува.

– Једног великог чупавог пса. Биће само мој.

ОСМОСМЕРКА

Непрецртана слова, читана редом, даће вам назив вашег омиљеног часописа.

А	С	Т	Е	К	С	Т	О	В	И	Т	Ш
А	М	А	Л	А	Г	А	П	В	И	Т	О
У	Х	Е	Б	Р	Н	У	Ч	А	Р	У	К
Л	Е	К	Т	И	Р	А	М	А	Д	Ч	А
А	М	С	Е	П	Р	С	Н	И	Е	Е	Њ
З	И	Е	Р	А	И	А	О	К	Ц	Њ	Ж
Л	Ј	В	Т	П	Ц	Н	Њ	Р	А	А	А
П	А	С	Л	И	Ч	И	Ц	Е	К	Н	П
К	Е	Л	Б	А	Т	Ж	И	Д	Њ	З	У
Ш	Е	Р	Л	Н	А	У	К	А	И	Б	Л
У	О	Л	О	В	К	А	А	Р	Г	И	К
Т	Р	А	К	А	Т	Е	Д	Р	А	Р	З

Блок
Галама
Гумица
Деца
Збир
Знање
Катедра
Клупа
Кош
Књига
Креда
Крос
Лектира
Лист
Наука
Оловка

Падеж
Пажња
Папир
Перо
Песма
Писма
Првак
Ранац
Рачун
Редар
Сабирање
Свеске
Сличице
Табле
Текстови
Тема

Торбица
Трака
Туш
Ужина
Улаз
Учења
Хемија
Цика
Час
Шестар
Штиво

9	5	3
7	3	1
8	4	

Уочи законитост и упиши број који недостаје.

символа националне културе. Ова маркица нема уписану номиналну вредност, и припада групи маркица популарно названих "forever stamp". Са оваквом "заувек маркицом" можете увек да пошаљете једно стандардно писмо.

Земља се све брже okreће и 2021. година је била најкраћа година у последњих пола века. Наиме, одувек постоје одступања у дужини ротације Земље, која се мере милисекундама. До тих одступања долази због промена атмосферског притиска,

Вулкан Кава Ицен у Индонезији избацује плаву лаву. За то су криви хемијски процеси – сагоревање сумпорних гасова у срцу вулкана на температури од 600 степени. На тај начин долази до ширења гасова који кипућој лави дају помало сабласан изглед. Дању она изгледа као да има црвенкаст премаз, а ноћу добија блистав плави одсјај. Како објашњава геолог Синтија Вернер, ово је својеврсни феномен јер није познато да постоји још неки вулкан с толиком количином сумпора и оваквим ефектом. Ипак, не треба заборавити да је реч о веома токсичној материји.

Маркица са ликом Николе Тесле издата је 1956. године, поводом сто година од рођења овог великана (1856 – 1956) и на њој пише: Никола Тесла америчко – српски геније. Поштанска марка, осим што је средство плаћања поштанских услуга, истовремено представља један од најпрепознатљивијих

ветрова, океанских струја и кретања језгра. Тако је, на пример, 2020. год имала чак 28 најбржих дана, те се наша планета окретала око своје осе неколико милисекунди брже од просека. Ултραπεцизни атомски сатови који мере универзално време (UTC), према ком постављамо своје сатове, почињу да се прилагођавају овој промени када ротација Земље одступи од УТЦ-а за више од 0,4 секунде. Последње усаглашавање се десило 2016. године, када је у новогодишњој ноћи у 23 сата, 59 минута и 59 секунди додата једна "преступна секунда". Научници сматрају да ће због овог "убрзања" Земљине ротације сада морати да одузму једну секунду.

Река Врело извире подно Видојеве пећине и протиче кроз насеље Перућац, 13 километара узводно од Бајине

Баште и припада Националном парку Тара. Дугачка је само 365 метара што је чини једном од најкраћих река у свету. Због њене дужине (исти број метара као и дана у години) многи је зову и "Година", односно кажу да је дуга „годину дана“. Извире великим врелом и после свог кратког тока, водопадом, високим 10 метара, се улива у Дрину. Иако кратка, има све карактеристике већих река – велики, моћни извор из

кога куља беличаста вода, један рибњак на десној обали, воденицу на левој, једну леву притоку у виду бистрог поточића, насеље на левој обали, два моста. На њој се налазе две хидроцентрале, од којих је једна покренута још 1927. године.

На врху брда у Пенсилванији, САД, простира се поље чудних стена (Рингинг Роцкс Парк), а још нико није успео да докучи откуд стене на том месту јер нема више тачке у околини са које су могле да се скотрљају. Додатну мистерију ствара звук који стене производе. Оне, наиме, када се удара по њима прозиводе звук сличан звоњави, а потпуно различит од звука који очекујете када куцнете камен. Постоје различита објашњења, али ниједно није прихваћено као потпуно тачно. Претпоставља се да су за то „кривци“ алуминијум и гвожђе, којих има у саставу ових стена које су, иначе, вулканског порекла.

ВИТЕЗОВО ЦРТАЛИШТЕ

www.casopis-vitez.rs

Наша адреса је:
МАЛИ ВИТЕЗ
Поштански фах 132
11070 Нови Београд
ndpp.vitez@gmail.com

Данило Жунић,
КРИВА РЕКА

Ана Радуловић,
БЕОГРАД

Даница Бабић,
СУБОТИЦА

Ања Дубак Живковић,
БЕОГРАД

Михајло Терзић,
БЕОГРАД

Даница Јовановић,
ПРИЛИКЕ

Кристина Абрамовић,
БЕОГРАД

Андреа Бељац,
ЛЕШНИЦА

Богдан Јевтић,
КРЂЕВАЦ

Хана Келебуда,
БЕОГРАД

Дуња Газдић,
БЕОГРАД

Јана Петрић,
БАДОВИНЦИ

Мија Милић,
ИНЂИЈА

Алексеј Лисичин,
НОВИ САД

Неда Живић,
АЛЕКСИНАЦ

Марта Бањеглавић,
БЕОГРАД

Агатон Тишма,
ЈАГОДИНА

Петар Јанчић,
МИЛОШЕВАЦ

Јелисавета Лазић,
БЕОГРАД

Маја Кукић,
ИНЂИЈА

Александар Ђошић,
БЕОГРАД

Филип Чанчаревић,
РИБАШЕВИНА

**Алекса Катић,
БОР**

**Лена Мацгаљ,
НОВИ САД**

**Амела Мисини,
НОВИ САД**

**Ивона Ђокић,
БЕОГРАД**

**Александра Малбашки,
ШАБАЦ**

**Василије Милановић,
ВРТОГОШ**

**Саша Махић,
БЕОГРАД**

**Даница Миленковић,
БЕОГРАД**

**Ленка Радовић,
КОВИН**

**Немања Јовановић,
ЉУБОВИЈА**

**Бјанка Јурлека,
БЕОГРАД**

**Миња Вучинић,
БЕОГРАД**

**Душан Буквић,
БЕОГРАД**

**Богдан Калинић,
ИНЂИЈА**

**Коста Туфегџић,
СТАРИ БАНОВЦИ**

**Искра Душић,
БЕОГРАД**

**Василије Јаничић,
НОВИ САД**

**Нађа Ђурчић,
ИВАЊИЦА**

**Наталија Ђукић,
БЕОГРАД**

**Ива Илић,
БЕОГРАД**

**Нина Мишић,
ЛОЗНИЦА**

**Лара Антић,
БЕОГРАД**

**Кристина Радованчев,
ТОМАШЕВАЦ**

**Нина Стојанов,
НОВИ САД**

**Ајана Гармајева,
БЕОГРАД**

**Маша Радинковић,
ЗАЈЕЧАР**

**Сара Видић,
БОР**

**Киара Микуља,
СТАРА ПАЗОВА**

КРВ ЖИВОТ ЗНАЧИ

Та једна кап, к`о суза мала,
дане је твоје улепшала,
лице осмехом озарила,
крхкој души сјај подарила.

Погледај! Сунце се поново смеје
и твоје срце непрестано греје!
У оку ти онај стари сјај,
срећна сам због тебе, веруј и знај!

Јер... ја сам ти ту кап дала,
живот да ти спасем, то сам знала.
Зато ћемо с руком у руци ићи
и поносно, к`о победници, главе дићи.

Кристијина Рагованчев, Томашевац

У МОЈОЈ ГЛАВИ

У мојој глави је збрка права
трче лутке, а ураган их јури.
Ја се претварам у Дороти
која бежи од торнада,
па постајем Алиса
којом Краљица Срца влада.

Онда сам Пипи Дуга Чарапа
која не зна српски и математику,
па ме избацују из школе,
после сам Ружно Паче
које деца не воле.

У мојој глави је збрка права
од ових ликова не може лепо да се спава.
Тада у главу уђу тата и мама
и више нисам сама.
Тата ме мази по коси
а мамина реч утеху носи.

Наш је загрљај јачи од свакога зла.
Наша је љубав већа од немирног сна.

Гала Сџефановић, Београд

МАМА ВОЛИМ ТЕ, ЗАТО ШТО...

Волим те,
зато што постојиш.
Будиш мир у мени
и са мнош срећу кројиш.

Волим те
зато што умеш да ме
насмејеш,
грлиш ме, „њушкаш“,
погледом грејеш.

Волим те
зато што ме пре спавања
милујеш и мазиш,

по цео дан и ноћ
на мене будно пазиш.

Волим те
зато што ми поклањаш
живот из снова,
пун осмеха, среће,
свакога дана изнова, изнова.

Волим те
зато што са мнош
делиш сваки тренутак...
Ти и ја, и тата, и сека
имамо наш чаробни кутак.

Тадија Стојановић, Левосоје

ПРОЛЕЋЕ

Зима пролази
пролеће долази,
мала шева
весело пева.

Сунце јаче греје,
на ливади се висибоба смеје.

С југа долећу ласте
и млада трава расте.
У тој зеленој трави,
већ раде вредни мрави.

СТИЖЕ НАМА ПРОЛЕЋЕ,
РАДОСТ СВИМА ДОНЕЋЕ.

Пејра Гајић, Београд

ПРОЛЕЋЕ

Леденој зими дош`о је крај,
сад је ту мирисни, цветни рај.
Дивно цвеће што га није било,
коначно, се с пролећа открило.

И птице почињу песму лепу,
на гранама танким или у лету.
И више се нико у кући не греје,
свако кога видиш, од срца се смеје.

У селима свако по нешто сади,
моја се мама лепезом хлади.
А шума... она је прича за себе,
буде се веверице, зечеви, зебе.
И све је лепо, и све је бајно,
дошло је пролеће дивно и сјајно.

Зорана Синадиновић, Лесковац